

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Csepel-Kolozsvár, St. Baron
L. F. p. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Es. N. Sz. — — 558

Értesítők kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adják vissza.

UJ KELET

ESZÉK-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 480
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — — 150

1925 augusztus 13 Csütörtök

Csepel-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 185 szám

5685. Ab 23

Ez is háború

Ez is háború, ez a német-lengyel optáns háború. Agyu nem dörög, vér nem folyik, de folynak a hazátlanok és a földönfutók könnyei. Mert ezren és ezren estek ki a pihével bélelt fészekből, ezren és tizezren szaladnak s szemükben a tétova nézés, amely új otthon keres a ködben. Nekik két hazát adott végzetük, de az új hazában, az igaziban se várja őket megnyugvás, ó nem, a hazafiúi elkeseredésen túl nem igen fogadja őket egyéb pozitívum, még szalma sem, amit elkinzott tagjaik alá hintsenek. Új fogalommal bővült a kornak tömegszelvényében amugy is tulzsfolt szókincse: az optánstábor fogalmával.

A németek, akik szeretik az alapos munkát, mert Kant kemény Pflich-emberei, már egy éve hogy felépítették a porosz-lengyel határon a maguk optánstáborát s most, semmi kétség, a lengyelek is rögtönöznek néhány ilyet a tulajdon menekülteik számára. De a németek is elszámították magukat, amikor tavaly ősszel Schneidemühlben a Lengyelországból kiutasítandó németek számára fölépítették a menekült-barakkokat, nem gondolták, hogy egy-kétezer boldogtalannál több kerül ezekbe a barakkokba. Esetleg, ha nagyon szakad a német-lengyel kötél, ötezer. Ki merete a legrosszhiszeműbbek közül is gyanítani, hogy husz-harminc-negyvenezer németnek kell sebtiben a vándorbothoz nyulnia, ki hitte volna, hogy férfiak, nők, gyermekek, aggok, rokkantak és áldott asszonyok ezrei és tizezrei indulnak el a lengyel ország-utakon, hogy feketék és fenyegetők lesznek tőlük az ut nyári porfelhői, ki hitte volna, hogy a békekötés után hét évvel újra kezdődnek a háború borzalmi s a házukból, egzisztenciájukból zavarják ki a békés családokat, akiknek minden büntük az, hogy más nyelven imádják az istent! Schneidemühl barakkáboraitban ma nyomor, piszok és inség közepette szülnék az állapotos anyák, ki idejére, ki ideje előtt, a ragadós szalmán együtt hálnak az emberek kórsággal és ragállyal, alig van nap, hogy husz-harminc elesettet ne jelentenének erről a vigasztalan frontról. És még boldog, aki hozzájuthatott a maga nyomorult tömeg fekvőhelyéhez, hiszen egyre újabb földönfutók érkeznek, akiknek ez se jut.

Csak tegnap jelentette be Stresemann német külügyminiszter a birodalmi gyűlésen s ezt a bejelentést a diplomata-páholyból a lengyel követ is végighallgatta, hogy Lengyelország a még hátramaradt német családoknak negyvennyolcórás ultimátumot küldött. Negyvennyolc óra és újabb szerencsétlen tömegek, ezren és ezren indulnak a határ felé s a vértelennek látszó nacionalista háború újabb nyomor és szenvedés számára nyitja meg átkozott pandora-szelencéjét. S hogy a németek se maradjanak adósai a kancoskás szomszédnak, Németország már meg is kezdi a megtorlást. Ugyancsak 48 órás ultimátum megy a Németországban élő lengyeleknek, hogy szedjék a fölszedhető okmányjüket és tartsanak haza Lengyelországba. „Nincs ebben a megtorlásban semmi kielégülés, — mondja Stresemann — a német kormány erre a könyörtelen ellenrendszabályra a megszégyenülés érzésével határozta el magát”. A megszégyenülés érzésével. Mindegy, hogy Németország önmagáért és Lengyelországiért is szégyeli magát, mindegy, hogy az egész fehér emberiségért: a megtorlás megkezdődött s a negyvenezer német kiutasítottal szemben ma már huszezer lengyel kénytelen sürgősen bucsút mondani eddigi otthonának, amely esetleg szülőföldje, esetleg csak évtizedek óta hazája és kenyéradó talaja. Hogy az ilyesmi gazdasági okokból is szörnyűség, hogy azok, akiknek máról-holnapra el kell hagyniok az országot, pénzzé se tehetik

a dolgaikat s igazán csak azt menthetik magukkal, amit a hátukon s a hónuk alatt elcipelhetnek? Hol van az a világlelkiismeret,

amely felsikoltson bele? Hol van az európaizmus, amely ezzel akár félórára is törődjön?
K. I.

Meghíusultak

Román-orsz vegyes bizottság tárgyalásai Újra napirenden a Dnyeszter folyó hajóshatóvá tételének kérdése

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentették volt annak idején, hogy az újabbban egyre sürűbben megismétlődő orosz-román határcidensek a román-orsz vegyesbizottság újabb összehívását tették szükségessé. Az eredeti terv szerint ezek a tárgyalások meg kellett volna oldják az összes függő kérdéseket, sőt arról is szó volt, hogy a vegyesbizottság meg fogja állapítani a Dnyeszteren keresztüli személy és csomagforgalom problémáját.

A Cetatea Alba városában az elmúlt héten lefolyt ülésről hivatalos jelentést nem adtak ki, a kiszivárgott hírek szerint azonban a bizottság tagjai nem tudtak megegyezésre jutni a napirenden lévő kérdésen, így az utóbbi hetekben történt súlyosabb természetű határcidensek kérdésében sem és így a bizottság ülése feloszlott anélkül, hogy csak egy jelentősebb kérdésben is határozatot hoztak volna.

Értesülésünk szerint a tiraspoli román-orosz megegyezés alapján a román-orosz központi bizottság a közeljövőben Cetatea-Albában ismét összejut. A minden valószínűség szerint szeptem-

ber havában megtartandó újabb konferencián végleges döntésnek fogják e fontos és kényes természetű ügyeket alávetni, de foglalkozni fog ugyanakkor a konferencia más, mindkét országra nézve különös fontossággal bíró politikai és gazdasági természetű kérdésekkel is. Egyike például azoknak a rendkívüli horderővel bíró problémáknak, amelyek e nagyjelentőségű konferencia alkalmával tárgyalás alá fognak kerülni, a Dnyeszter folyó hajóshatóvá tételének kérdése. A kérdésnek kedvező megoldása iránt mindkét delegáció tagjaiban hajlandóság mutatkozik és amennyiben ez elintézés is fog nyerni, úgy Beszarábia számára a földművelés és a közgazdaság új fejlődése számára kiszámíthatatlan jelentőséggel bíró lehetőségek nyílnak meg. A földművelő Beszarábia gabonatermésének, termékeinek vizuon való elszállítása jelentősen megkönnyítené Beszarábia gazdasági életét és a beszarábiai búzát lényegesen versenyképessé tenné. A főváros politikai köreiben remélik, hogy e konferencia alkalmával sikerülni fog egyszersmindkorra a Dnyeszter mente nyugalalmát biztosítani.

Moreniban új petróleum-szonda gyuladt ki

Bukarest, augusztus 12. Moreniban, ahol már hetek óta tart néhány szonda égése, ma újabb tűz ütött ki. A Creditul Minier tulajdonát képező 50. számú szonda gyuladt ki. Nagy pánik tört ki, mert attól tartottak, hogy áttérjed a tűz egy 90 vagon kőolajjal telt rezervoárra is, a megfeszített mentési munkálatok azonban ennek elejét vették. Azonnal mozgósították az összes tűzoltókat, sőt elvonták egyrészt azoknak is, akik a régi tűznél dolgoztak. A kár meghaladja az ötmillió lejt. A tűz még mindig tart.

Diplomáciai konfliktus

a pozsonyi Duna-part kisajátítása miatt

Az angol érdekeltségű DDSG nem nyugszik bele a cseh közigazgatási bíróság döntésébe

(Pozsony, augusztus 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pozsonyi Duna kikötőnek az a része, amely a propellerállomás és a Duna-híd között fekszik, régi idők óta, amikor még lónonatu hajók bonyolították le a hajóforgalmat, Pozsony város tulajdona volt. Amikor a gőzhajóforgalom megindult, a város a legrégebbi hajótársaságnak, a DDSG-nek adta bérbe a Dunapart e legkedvezőbb részét és a DDSG használja is a kikötőt mind a mai napig. A város bérszerződése nem volt a legkedvezőbb: a bér összege nem ütötte meg az évi ötvenezer koronát sem. Ez azonban ösrégi idők büne és újabbban a város mindinkább igyekezett a hajótársasággal való viszonyát realisabb alapokra helyezni. Így Pozsony csak olyan feltétellel engedte meg a társaságnak négy évvel ezelőtt a modern villanydaru, legutóbb pedig a gabonaszivógép felállítását, ha azok a felállítás napjától számított tíz éven belül a város tulajdonába mennek át. A dolgok egészséges fejlődésébe azután villámcsapásként hatott az a tény, hogy a közmunkaügyi minisztérium a kikötőnek éppen ezt a fontos részét kisajátította.

A kisajátítási eljárás folyamán Pozsony városa nem mulasztott el semmi alkalmat, hogy a kisajátítás ellen tiltakozzon. A városnak leghatékonyabb ellenargumentumának az a kifogás látszott, hogy az egyik közcélokat képviselő fórum nem sajátíthat ki egy másik közfunkciót teljesítő testület rovására. A városnak azonban sem alaki, sem érdemi kifogásait nem sikerült az egyik fórumon sem érvényesíteni. A Dunapart kisajáti-

tásának ügye csodálatosan rövid idő alatt — vagy két hónap alatt — megjárta valamennyi fölebbviteli fórumot és ma az a helyzet, hogy a városhoz megérkezett a közigazgatási bíróság döntése, amely minden kifogást elutasít. A Dunapart kisajátítása így ma jogerős.

A következménye a Dunapart átvételének természetesen az lesz, hogy a DDSG-nek rövidesen ki kell ürítenie a propellerállomás és a Duna-híd közti kikötőrészt. Természetes az is, hogy a DDSG helyére a csehszlovák hajótársaság fog költözni, míg a DDSG-t valószínűleg a hidalatti kikötőben helyezik el.

A DDSG a dolgok ilyen változásába nem akar belenyugodni. Rámutatnak arra, hogy míg a csehszlovák hajótársaság csak most van fejlődésének kezdetén, a DDSG a Duna legnagyobb forgalmi vállalata, amely olyan nagy személyzettel dolgozik, mint a csehszlovák államvasutak. A DDSG pozsonyi igazgatója több pozsonyi városatya előtt ki is jelentette már, hogy a vállalat igazának diplomáciai uton fog iparkodni érvényt szerezni.

A DDSG a háború utáni válságból csak úgy tudott kikerülni, hogy részvényeinek nagyrésztét Londonban helyezte el. A Bécsben jegyzett hajózási cég tehát tulajdonképen angol vállalat és a pozsonyi igazgatóság úgy tudja, hogy az angol érdekeltség nem fogja szó nélkül engedni csehszlovákiai érdekeinek Pozsony város akarata ellenére történő veszélyeztetését.

olag
L
mert ez
kiadós!
nagyváradi
szigoruan
erint.
ENZ Ciu
1-18.
Révész E nő
rendelhetők.
késnelküli
AL
áló por
ország legre-
mánya, mely
nan áprepa-
tot nem marja
mes ha-
gy utána.
BAL felírásu
odrász
and 30.
10.
ha
fazonok.
ectiuni
uresti.
váló
r

IRÓK ÉS IRÁSOK

Nagyváros zsidók nélkül

— Hugó Bettauer regénye —

Bettauer leghíresebb regényének magyar fordítása már posztumusz könyve a hánytatott életű osztrák zsidó írónak. Hónapokkal ezelőtt egy bécsi redakcióban egy éretlen fajvédő diák lelőtte Bettauert, úgy, mint egy rühes kutyát, akinek a lélegzete megfertőzi a levegőt. Azóta már mindazok a körök, akiknek csak valamelyes közük van az irodalomhoz, százszor is megállapították, hogy Bettauer sajátos írásai egyáltalában nem voltak olyan veszedelmesek a polgári morál szempontjából, mint ahogy azt a fajvédő körök alantos politikai céloktól hirdették és buszreignációval könyvelték el, hogy a bécsi literatúrától egy jelentős színárnyalat veszett el azzal, hogy Bettauer kezéből örökre kihullott a toll.

Ezek a posztumusz megállapítások nem támaszthatják fel baló poraiból az írót, de elérték azt, hogy Bettauer könyveiből a kiadók egyre-másra rendezték az újabb és újabb kiadásokat sajtó alá és megkezdtek könyveinek idegen nyelvekre való fordítását is. A magyar sorozatból elsőnek a „Die Stadt ohne Juden“ jelent meg, amely egyik legérdekesebb regénye Bettauer Hugónak.

Ez a regény egy furcsa fantáziájú excentrikus és nagy kvalitású írónak könyve. Valahogy talán feleletképpen készült az utóbbi esztendő nagy antiszemita uszításaira, amelyeknek hullámai nem kerültek el az egykor gemütlich császárvárostól sem. A könyv bő fantáziával és egyszerű írói rutinnal meséli el annak a Bécsnek a sorsát, amelyből a zsidókat szentesített törvény alapján kiűzték. A zsidók nélkül maradt város hamar kijőzanodik az első boldog percek mámorából, kevéssel a zsidók kiűzése után a termelés és a fogyasztás egész rendje felborult. Az éhség és a drágaság hallatlan méreteket ölt, a munkanélküliek száma napról-napra emelkedik, végül is Bécs városa egyöntetű akarattal visszahívja „kedves“ zsidóit. Hogy ez az állapot minél hamarabb bekövetkezhesék, azt egy halványlila régimódi szerelem is elősegíti, amely egy zsidó festőt egy bécsi keresztényléánnyal elszakíthatatlan szálakkal fűz össze. A regény elejétől végig nagyon érdekes, csak hogy egy pillanattal sem szabad benne mást, mint regényt látni. Írója egyáltalában nem szánta szociológiai studiumnak, sőt a szociológiai igazságot a regény kurróizáció kedvéért egészen a sarokba dobta. A zsidók kiűzését valahogy úgy képzelte el az olvasóval, hogy szeliden, teljes vagyonával hagyják elvonulni a bécsi zsidót, akit Franciaország, Anglia és Németország tárt karokkal vár. Természetes ilyenformán a zsidók nélkül maradt város nem zsidó probléma, hiszen a zsidók simán és zökkenés nélkül likvidálhatták ügyeiket, legfeljebb egy-egy szentimentális élet választotta inkább a halált, mint a száműzetést. Inkább az otthonmaradt bécsiek problémáját adja a könyv és így nem lehet csodálkozni azon, hogy a „zsidók utjáról“ szinte szó sem esik.

A könyv magyar fordítása általában a kapkodás nyomait viseli magán.

Bettauer regénye az Új Kelet könyvostályában és Friedmann könyvkereskedésében kapható.

IBSEN NÉPE... (PATIKUS-TÖRTÉNETEK, IRTA S. NAGY LÁSZLÓ.) S. Nagy László, a legkedvesebben visszaemlékező, legmelegebben érző, legpatriarchálisabban gondolkodó, szelid szavú, finom és érett írók közé tartozik. Erdélynek különös zamatja sűrűsödött benne össze, amelyet izlelni olyan jól esik és amely valami békésebb, szebb időbe feledkeztet bennünket vissza. S. Nagy László, aki maga is patikus volt, pályájának emlékeit gyűjti össze ebben a kötetben. Megtudjuk, hogy nagyon sok író és művész indult gyógyszerésznek, hogy ezután a tégelyek és lombikok közül belekókadjon az irodalomba. A patikusság is negatív foglalkozás. És az irodalom sem egyéb, valahogy, lelki kotyvasztásnál. S. Nagy László finoman csinálja meg az átmenetet a látszólagos életből, az élet kilátástalanságába. Aki olyan közel jut a halálhoz, mint Ibsen, laboráns-korában, az nem írhatott egyebet, mint a Vadkacsát és a Nőgyűlölköt. S. Nagy László valami aranyló színt kever mégis ebbe a borongásba. Patikus-írók... Különös, mély járatu emberek. De emberek.

KÉK KÖNYV. Keleti Sándor szerkesztésében baskos kötet hagyta el a napokban a sajtót, amelyben Erdély legrepresentatívabb íróművészeinek írás-

művei foglalnak helyet. Eltekintve az első zavaroktól, a könyv sok tekintetben kielégíti a legmagasabb irodalmi igényeket. Egyik legfőbb érdeme, hogy experimentálás helyett a meglévő értékek kihasználására törekszik. Tanulmányban, versben, regényben és novellában kiforrott írásművek sorakoznak fel a tulajdonképpen folyóirat-számba menő gyűjteményes műben. Ha Keleti Sándor beváltja az előszavában ismertett programot, úgy kétségtelen, hogy a Kék Könyvek rövidesen népszerűsége fognak szert tenni Erdély komoly könyv olvasói körében. Az első kötetben helyet foglaló írók

közül kiemelkednek *Spectatornak*, a haladó és maradi irodalomról szóló tanulmánya, *Franyó Zoltán* az intim Adyról szóló ragyogó értekezése, *Nagy Dániel* novellája és *Keleti Sándornak* szatirikus regényvázlata neandervölgyi a emberről. Ormos Iván versei az utóbbi évek lírai termékének legszebb és legeredetibb darabjai. A Kék Könyv fiatal és tehetséges szerkesztője a legközelebbi szám iróiként *Kuncz Aladárt*, *Áprily Lajost*, *Ligeti Ernőt*, *Tabéry Gézát*, *Spectator* és *Salamon Lászlót* igéri be. A feltűnően izléses kiállítású könyvet a kolozsvári *Fraternitas*-nyomda készítette.

Nagyarányu Palesztina-kiállítás a cionista kongresszus tartama alatt

Bemutadják Palesztina földjét, iparát és kultúráját

(Bécs, augusztus 11. Az Új Kelet tudósítójától.) Az osztrák fővárosban megtartandó XIV. cionista kongresszus tartama alatt nagyarányu Palesztina-kiállítást nyitnak meg. Ez a kiállítás, amely demonstrálói fogja a mai Palesztina életét, egészen sajátos módon különbözik a szokványos kiállításoktól. A kollektív nemcsak az ország termékeit mutatja, hanem szemléltetővé teszi azt is, hogy milyen lehetőségek nyílnak meg a zsidó erők és a zsidó szorgalom számára. Az ország múltján és jelenén át megmutatja a kiállítás a jövő perspektíváit.

A kiállítás a „Mischar W'taassiah“-társaság kezdeményezésére jött létre. A társaság rendkívül sok figyelmet fordított arra, hogy megmutassa, milyen sok kiaknázatlan kincset rejt Erec Jisráél földje magában. A kiállítás felöleli az ország ásványkincseit, a föld dus erejét, megmutatja az ország vízbőségét és a nap hatását erre a földre. Itt látjuk a Holt-tenger só és egyéb ásványkincseit, a Tibériás-tó gyógyító energiáit tudományos csoportosításban. A kémiai osztály gazdag gyűjteménye élénken mutatja a palesztinai talajt, az esővizet, a fák és gabonafélék tudományosan kimutatott előnyeit. Egy másik osztály a mezőgazdasági lehetőségek egész tárlását nyitja meg a látogató előtt. Együttal pedig a mezőgazdasággal kapcsolatos ipari fejlődést is szemléltetővé teszik a kiállított tárgyak. Így például az erdő-kiállításon nemcsak az ujonnan ültetett fák különböző

nemeit látjuk, hanem olyan ipari tárgyakat is, amelyeket ezekből állítanak elő: butorokat, gyufát, furnirt, parkettet, utcaburkolatot, stb. A kiállítás rendezőse nagyobb mennyiségű eukaliptusz fát küldött néhány hónappal ezelőtt Bécsbe, ahol ebből a fából butorokat állítottak elő.

Bemutadják ugyancsak e kiállítás keretében a Palesztinában termelt különböző zöldség- és gyümölcsfajtákat. Nagy szenzációt fognak kelteni a répa- és dinnyefajok, amelyeket nem kultiválnak külön, hanem kis öntözőkészülékek segítségével szabadon termelnek.

Az ipari és kereskedelmi osztályon nemcsak az ipar mai helyzete kerül bemutatásra, hanem szemléltetik azokat az utakat és lehetőségeket is, amelyek az ipar további fejlődésére vezethetnek. A szövészeti kiállításon bemutatják mindazokat a növényeket, amelyek tömegekben tenyésznek Palesztinában és nagyon is alkalmasok a gyári és háziipari feldolgozásra. A kiállítás megmutatja továbbá az ország közegészségügyi állapotát, a turista-forgalmat és az iskolákat. Ezenfelül diagrammokban és képeken mutatják be az ország fejlődését. Látni lehet majd a sajtót, az irodalom és a művészet mai állását Palesztinában. Ezuttal első alkalommal arra, hogy mindazok, akik még Palesztinában nem voltak, tiszta fogalmat nyerhessenek az országról és annak gazdasági és kulturális lehetőségeiről.

Kicsoda az a dr. Stockman?

Egy bukaresti lap feltűnő vádja az „Adeverul“ egyik igazgatója ellen. A „Facla“ a „Socialismul“ cikkét nem a jogerősen elítélt Petrescu Titel, hanem Emil Socor írta

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. Az Új Kelet tudósítójától.) Néhány hét óta Bukarestben nagyon népszerű lett Ibsen egyik regényhőseinek, dr. Stockmannak neve. Különösen újságírók és egyéb intellektuális körökben beszélnek sokat erről a furcsa zamatu névről, amelynek eredeti viselője Ibsen Népgyűlölkötőnek főalakja. Ez a skandináv név rengeteg sok bonyodalomra adott alkalmat, hadbíróági tárgyaláson szerepelt és most egy végeláthatatlan sajtópolemának a magvát alkotja.

A dr. Stockmann nevet a „Socialismul“ című szocialista hetilap dobta a köztudatba. Évek óta ezen az áluvevény hétről hétre kommentáló cikkek jelentek a „Socialismul“ ban a napi politika eseményeiről. Éveken keresztül senkit sem érdekelt, hogy ki rejtezködik ezalatt az álnév alatt, míg néhány héttel ezelőtt a hadbíróság egy ilyen dr. Stockmann aláírásu cikk miatt eljárást nem indított. Az eljárás során kiderült, hogy dr. Stockmann nem más, mint Titel Petrescu ügyvéd, a szocialista párt régi tagja. A hadbíróság letartóztatásba helyezte az ügyvédet és egy évi börtönrre ítélte, ami miatt a bukaresti ügyvédi kar és az újságíró társadalom egyformán tiltakozott. Petrescu ügyvéd kollégái több manifesztumot intéztek az igazságügyminiszterhez, amelyben igyekeztek kimutatni, hogy az ítélet törvénytelen volt és a legfelsőbb semmitőség beavatkozását kérték. Ennek ellenére az ítéletet másodfokon is megerősítették.

A Petrescu-Stockmann-ügy fölött talán már mindenki napirendre tért volna, ha a Bukarestben megjelenő „Facla“ című napilap egy új szenzációt nem dobott volna a közvéleménybe. A „Facla“ című lap igazgatója, N. D. Cocea, egy hatalmas cikkben bizonyítékokra hivatkozva, azt állította, hogy az inkriminált

cikknek nem Titi Petrescu a szerzője, hanem egy nagy bukaresti napilap igazgatója, aki azonban barátját, Petrescu ügyvédet felkérte arra a szívessegre, hogy vállalja helyette a cikk szerzőségét.

— Titel Petrescu — írja a „Facla“ — részben a martirium, de talán ügyvédi irodájának reklámja kedvéért is, szívesen vállalta magára az ominózus cikk szerzőségét annál is inkább, mert a lap igazgatója biztosította arról, hogy befolyásával el fogja intézni, hogy semmi baja ne történjék. A lapdirektor azonban ezt az ígéretét nem váltotta valóra és külföldi fűrdőkre utazott tudni, míg ártatlan barátja a börtönben szenved.

— Titel Petrescu — fejezte be cikkét a „Facla“ — példátlanul lovagias gavallériával néman téri a mártíriumot és mereven visszautasítja családjának azt a kívánságát, hogy a szerző nevét megjelölje.

A „Facla“ fentidézett cikke óriási konsternációt keltett a bukaresti újságíró-körökben és a fővárosi lapok sürgötték a „Facla“-t, hogy bizonyítékait komoly formában hozza nyilvánosságra. A „Facla“ feleletképpen egy újabb cikkben kategórikusan kijelentette, hogy dr. Stockmann álnév alatt Emil Socor jölsimert bukaresti publicista, az „Adeverul“ egyik igazgatója rejtezködik, akinek kényelmetlen lett volna, ha őt idézték volna a hadbíróság elé és ezért vette igénybe Petrescu Titel lovagi szolgálatait.

Az „Adeverul“ és „Dimineata“ ma megjelent számaiban Emil Socor frappáns cikkben vág vissza a „Facla“-nak. Kijelenti, hogy a „Facla“ állítása az első sortól az utolsóig szemérmeskedett valótlanosság. Emil Socor a cikkben becsületszavára jelenti ki, hogy az idézett cikket nem ő írta, mert ha ő írta volna, úgy lett

volna bátorsága get. Az „Adeverul“ közli Ilie Moscovici nyilatkozatát is, kesztője, megállapította Socor, hanem val Ilie Moscovici cikke miatt fegy a bukaresti újság az újságírószindikacsoda tulajdon

herti ü

(Lidó, augusztus 13.) Tegnap ke velencei nyári sz első nagy estélyé kaja jegyében tar adott ennek az e ben Max Reinhar a Lidón készült e nepi játékokra.

A rendező fel Mallarmé nek L' zsolja egy nagy igen nehéz prob tisztáson meglese illuziót a nézőber gyűrűje teljes, e rüen ábrázolható hassák a jelenetel nem látszott alka rendezés nagyszer oldotta meg. Min terében elhelyeze meg a látást a ne hasznos tanácsa v számára. Az erdő háttérben leronto fontaine lumineus a kertek lugasain megvilágítási eszk semlegesíteni. Mű lektorok minden a kék, zöld és lil erdő hűvösségét a fényü gulák jelez a szintől néhány semmiben sem erdőzugásnak és keltette.

Szédítő érzés, kum távozása utá lamé, bársony és stílrubák, crepe d tálygyönyhímzésse csipkével. A lila, vannak tulsubar szoros gyöngygya az óriási briliáns gása. Az ékszerve tották ezt meg so győztek Európa f látványos film f mellettem valaki

Meg akarj

London, augus dard“ arról értesít egyik jelentős fra kormány politiká a kormányt megb tessé helyére. Az sorban azt vetik mit nem tudott e tek erőszakos fell

London, augus miniszter, akinek ma benyújtotta len leg elhatározta, ho ad és a miniszter gyanujába kerülni.

A spanyol offenz

Páris, auguszt rint a spanyolok offenzívát indítan zet még mindig a Tuniszba is átt tegnap már sztrájt őrséget megerősít

nak, a haladó és a halvány, Franyó Zoltán ragyogó értekezése, a Sándornak szati- a emberről. Ormos- ai termékének leg- A Kék Könyv fiatal- közlelbi szám írói- ajost, Ligeti Ernőt, Salamon Lászlót állítási könyvet a készítette.

att
at
ipari tárgyakat is, a elő: butorokat, átcaburkolatot, stb. gyobb mennyiségű y hónappal ezelőtt butorokat állitot-

kiállítás keretében önböző zöldség- és záció fognak kel- s, amelyeket nem is öntözőkészülékek nek.

osztályon nemcsak bemutatásra, hanem t és lehetőségeket fejlődésére vezet- litáson bemutatják melyek tömegekben nagyon is alkali- i feldolgozásra. A á az ország köz- urista-forgalmat és rammákban és ké- g fejlődését. Látni lom és a művészet szuttal első alkalom még Palesztinában t nyerhessenek az i és kulturális le-

igazgatója ellen. A resca Titel, ha-

a szerzője, hanem p igazgatója, aki ügyvédet felkérte vállalta helyette a

írja a „Facla“ — an ügyvédi irodájás, szivesen vállalta szerzőségét annál is ója biztosította ar- ogja intézni, hogy A lapdirektor azon- litotta valóra és kül- ni, míg ártatlan ba-

jezte be cikkét a as gavlallériáb: l né- mereven vissza- anságát, hogy a szerző

ikke óriási konstern- njságiró-körökben és a „Facla“-t, hogy ában hozza nyilván- etképen egy újabb elentette, hogy dr. n Socor jólismert deverul“ egyik igaz- kényelmetlen lett a hadbírótság elé etrescu Titel lovagi

volna bátorsága vállalni az érte járó felelőssé- get. Az „Adeverul“ ugyancsak mai számában közli Ilie Moscovici ismert szocialista vezér nyilatkozatát is, aki mint a „Socializmul“ szer- kesztője, megállapítja, hogy a cikket nem Emil Socor, hanem valóban Petrescu Titel írta.

Ilie Moscovici és Emil Socor a „Facla“ cikke miatt fegyelmi eljárás megindítását kérte a bukaresti újságiró szindikátustól és így most az újságirószindikátuson a sor eldönteni, hogy kicsoda tulajdonképpen az a dr. Stockman.

Reinhardt kertü ünnepélyt rendez

(Lidó, augusztus 12. Az Uj Kelet tudósító- jától.) Tegnap kezdődött meg a tulajdonképeni velencei nyári szezon a lidói Excelsior Hotel első nagy estélyével, amelyet a faunok éjszaka- kaja jegyében tartottak. Különös érdekességet adott ennek az estélynek az, hogy a rendezés- ben Max Reinhardt tanácsai érvényesültek, aki a Lidó készülő elő az augusztusi salzburgi ün- nepi játékokra.

A rendező feladata az volt, hogy Stephane Mallarmé nek L'après-midi d'un faune-ját vará- zsolja egy nagy hotel teraszára. A megoldás igen nehéz probléma volt, hiszen az erdei tisztáson meglesett fauni játék csak úgy kelt illúziót a nézőben, ha az erdei milieu, a fák gyűrűje teljes, ez pedig csak amfiteatrumszo- rüen ábrázolható úgy, hogy a nézők jól lát- hassák a jeleneteket; a teraszszéri hely erre nem látszó alkalmasnak. Ezt a nehézséget a rendező nagyszerű fényhatások alkalmazásával oldotta meg. Mindenekelőtt az erdei szin elő- terében elhelyezett fák átvilágításával nyitotta meg a látást a nézők számára. De meg egy hasznos tanácsa volt Reinhardtnek a rendező számára. Az erdő titokzatos sejtelmességét a háttérben lerontotta volna a hotel fényárja, a fontaine lumineuse trópusan forró szinhatása, a kertek lugasainak narancsvirág pompája. Ezt megvilágítási eszközök alkalmazásával kellett semlegesíteni. Működésbe hozták tehát a reflektorok minden hideg fénycsóvját, valamint a kék, zöld és lila lámpások adták vissza az erdő hővőségét a fényoldaláról. Alig pislogó fényü gulák jelezték a faunok odút. Az, hogy a színtől néhány lépésnyire a tenger morajlott, semmiben sem volt hatásrontó, sőt még az erdőzngásnak és patakcsobogásnak illúzióját keltette.

Száditó érzés, amelyet most már a miszti- kum távozása utáni mondain kép nyújt. Arany- lamé, bársony és hermelin cape-ek, kézfestésű stílruhák, crepe de chine toillettek pazar kris- tálygyöngyhímzéssel, aranylamé ruhák ezüst csipkével. A lil, piros, kék és barack színek vannak tulsulyban. Azután az ékszerék, a sok- szoros gyöngynyaláncok sápadt exkluzivitása, az óriási briliánsok kiabálóan szikrázó ragyó- gása. Az ékszerversenyben, lemondóan állapi- tották ezt meg sokan, az amerikai nők játszva gyözték Európa fölött. „Mintha egy nagyon látványos film fölvetélen volnánk“: mondja mellettem valaki amerikai orrhangon.

Meg akarják buktni az angol kormányt

London, augusztus 12. Az „Ewening Stan- dard“ arról értesül, hogy a konzervatív párt egyik jelentős frakciója elégedetlen a jelenlegi kormány politikájával és azon dolgozik, hogy a kormányt megbuktassa és Lloyd Georget ül- tesse helyére. Az elégedetlen képviselők első- sorban azt vetik Baldwin szemére, hogy sem- mit nem tudott elérni a bányász-szakszerveze- tek érszakos fellépésével szemben.

London, augusztus 12. A kereskedelemügyi miniszter, akinek nagy bányaérdekeltségei vannak, ma benyújtotta lemondását. A kormány tudvalevő- leg elhatározta, hogy a bányaiparnak szubvenciót ad és a miniszter nem akar az inkompatibilitás ényájába kerülni.

A spanyolok tíz napon belül offenzívát kezdenek

Páris, augusztus 12. Tetuani jelentés sze- rint a spanyolok tíz napon belül nagyszabású offenzívát indítanak a rifkabilok ellen. A hely- zet még mindig súlyos és a lázadás lassanként Tuniszba is áttérjed. A dokkmunkások itt tegnap már sztrájkba léptek. A francia hely- öröveget megerősítették.

Kié legyen Moszul? Nyilvánosságra hozták a Népszövetség Mossul-bizottságának jelentését

(London, augusztus 12. Az Uj Kelet tudósi- tójától.) Szombaton hozták nyilvánosságra a Népszövetség Mossul bizottságának jelentését. A bizott- ság három pontban foglalta össze jelentését, amely a Népszövetség szeptemberi ülésén kerül tárgyalásra. A három pont a következő:

1. A bizottság kijelenti, hogy abban az eset- ben, hogyha a lakosság érdekeinek szempontjából tekintni a kérdést, akkor a legelőnyösebb és leg- helyesebb az volna, ha a vitás terület nem kerülne egyáltalán felosztásra, hanem egy darabban ma- radna. A népszavazás gondolatát elvileg helytelen- nek és kivihetetlennek tartja a bizottság.

2. A gazdasági és földrajzi szempontok tekin- tetbevételevel, Iraknak kellene odaitélni a területet, feltéve, hogy a vitás terület huszonöt évig a Népszövetség fenhatósága alatt marad. Ennek az ítélet- nek további feltétele az volna, hogy a kurdok ki- vándorlásait méltányolják. Kurd benszülött hivatalno- koknak kellene az ország közigazgatásában részt juttatni.

3. A bizottság úgy véli, hogy közigazgatási szempontból előnyös volna a vitás területet török szuverénítás alatt hagyni, mert a török közigaz- gatás sokkal stabilabb, mint az iraki.

Radics István nyilatkozatai idegességet keltettek a jugoszláv kormányban

Általános katonai amnesztiát ad a jugoszláv kormány

(Belgrád, augusztus 12. Az Uj Kelet tudósító- jától.) Tegnap számunkban részletesen közöltük Radics István érdekes nyilatkozatát a szerb-horvát megegyezés részleteiről, melynek egyik legfontosabb pontja a jugoszláviai nemzeti kisebbségekre vonat- kozik — és a nyilatkozat szerint — lényeges könnyítéseket helyez kilátásba számunkra.

Radics István nyilatkozatát kormánykörökben meglehetősen idegességgel fogadták. Mint hírlík, Radics többszöri beszédése saját pártját is aggodalom- mal tölti el, mert attól félnek, hogy egy ártatlan célzatu nyilatkozatával esetleg megnehezíti a kor- mány helyzetét. Az eddigi nyilatkozatok ugyan semmi komplikációt nem okoztak az az interju azonban, amelyet a susaki „Novi List“ munkársa kapott Radics-tól, már meglehetősen veszélyes kérdé- seket érint, amelyek egyáltalán nem erősítik az új kormánykoalíció egységét. A Radics-párt részéről azon igyekeznek, hogy egyelőre tartózkodják a nyi-

latkozattételtől, de hogy ez a kísérlet eredményes lesz-e, ezt előrelátni nem lehet.

Radics István nyilatkozatai egyébként nagy figyelmet keltettek és a horvát parasztpárt tagja meglepéssel állapították meg, hogy Radics hi- maradt azokhoz az elvekhez, amelyeket eddig váltó lott a kisebbségi kérdésben.

A horvát-szerb megegyezés első akciójaképen a Radics-párti miniszterek a legutóbbi minisztertaná- cson egy magyarányu katonai amnesztiára vonat- kozó indítványt terjesztettek be.

A kormány azt tervezi, hogy általános amnesz- tiát ad, illetve pertörést rendel el valamennyi katonai fegyelmi ügyben. Tekintettel azonban arra, hogy Trifunovics hadügyminiszter, aki már napok óta súlyos maláriás lázzal betegen fekszik, nem volt jelen a minisztertanácson, végleg ebben a kér- désben nem döntöttek.

Szeptember elsején újra megkezdik a fényképes személyazonossági igazolványok kibocsátását

Milyen iratok szükségesek a személyazonossági igazolványokhoz

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt egy rövid hírből jelentettük olvasóinknak, hogy a bel- tügyminisztérium körrendeletet bocsátott ki az ország összes rendőrségeihez, hogy a városok lakosságát fényképes személyazonossági igazol- ványokkal kell ellátni. A rendelet a kolozsvári rendőrséghez is megérkezett, ahol már meg- kezdték a munkálatokat, hogy akkorára, ami- kor a fényképes igazolványok kiadása megkezd-ődik, a munka minden nehézségek és fenn- akadások nélkül zavartalanul kezdetét vehesse. A kibocsátott rendelet még nem intézkedett, hogy az egyes rendőrségek mikor kezdjék meg a fényképes igazolványok kiállítását, de minden valószínűség szerint szeptember elsején meg- kezdik Kolozsváron a fényképes igazolványok kiadását.

— Nyomatékosan felhívom a közönség figyelmét, — folytatta Filleriu kapitány — hogy minden kolozsvári lakos már most gon- doskodjon az állampolgársági igazolványok bes- szerzéséről, mert a fényképes személyazonos- sági igazolványok az állampolgársági igazol- ványok felmutatása mellett lesznek kiadva. Az állampolgársági igazolványokon kívül szüksé- gesek a házassági és a születési adatokat tar- talmazó igazoló iratok is. A közönség érdeke, hogy ezen iratoknak a legrövidebb időn belül birtokába jusson, nehogy az utolsó pillanatban megjelenjenek iratok nélkül a hivatalban, ahol természetesen nem kapják meg igazolványukat és az utolsó pillanatban kell szaladgálnak az iratok beszerzése végett, ezáltal maguknak is nagy munkát okozva, de a hivatalt is fentart- ják munkájukban.

Munkatársunk ma délelőtt beszélgetést foly- tatott Filleriu Atanasiuval, a kolozsvári be- jelentő hivatal főnökével. Filleriu főnök munka- társunk kérdéseire a következőket mondotta el:

— Minden valószínűség szerint szeptember elsejétől kezdve a kolozsvári bejelentőhivatal megkezdí a személyazonossági igazolványok ki- állítását. A hivatalban minden előkészület megtettünk, hogy az igazolványok kiállítása zavartalanul menjen és igyekezni fogunk a közönségek úgy rendelkezésére állani, hogy ne forduljon elő, mint a múltakban, hogy egy igazolvány megszerzése napokat vegyen igénybe.

— Mi történik abban az esetben — kér- dezte munkatársunk — ha valaki külföldön született és nem tudja hirtelen beszerezni szü- letési bizonyítványát? Ebben az esetben is ra- gaszkodik a hivatal a születési bizonyítvá- nyokhoz?

— Természetes, hogy a hivatal szükséges esetekben kivételeket is fog tenni — válaszolt Filleriu kapitány. Azt senkitől sem kívánha- tom, hogy ha Csehszlovákiában, vagy Jugo- szláviában, vagy bármely más országban szü- letett, hogy cseh, vagy szerb, vagy más nyel- veken kiállított bizonyítványokkal igazolja szü- letési helyét, hiszen ezeken a nyelveken nem beszélék és így nem tudnánk az adatokat pon- tosan kontrolálni. Ilyen esetekben elégséges, ha az illető állampolgársági bizonyítványt mut- tat fel, mert az állampolgársági igazolvány is tartalmazza születési adatait.

— Ezen munkámhoz azonban nemcsak a lelkiismeretes irodaszemélyzet, hanem a közön- ség közreműködését is kérem. A közönség ki- sérje figyelemmel az utcabeosztásokat, amelye- ket a lapok és a falragaszok útján fogunk nyilvánosságra hozni és a kitűzött napon ok- vetlen jelenjen meg igazolványa kiállításá vé- ggett, mert ha aznap nem jelenik meg, úgy másnapra már másik utca kerül sorra és azok, akik előttevaló nap elmulasztották megjeleni igazolványukért, másnap az egész hivatalt fen- tartják a munkájukban, mert a törzslapok ut- cák szerint lesznek elővéve és egyik napról a másikra vissza lesznek téve a helyükre.

— A születési bizonyítványok bemutatása- hoz főleg azért ragaszkodom, mert rájöttem, hogy egyes bejelentő lapok hiányosan vannak kitöltve és az új igazolványok kiállításakor egyttal a hiányosan kitöltött bejelentőlapok adatait is pótolni akarom, sőt tervbe van véve, ha sikerül keresztyülvinnem, hogy a bejelentő- hivatalt teljesen új törzslapokkal fogom ellátni;

és így a személyazonossági igazolványok kiállítását a hivatalban a város lakosságáról szóló adatok a lehető legteljesebb rendben lesznek és így ha valaki újabb igazolvány végett megjelenik a hivatalban, ügye pillanatok alatt elintézésre nyer.

Az angol bányák nagyrésztében ismét folyik a munka

Lloyd George koalíciós kormányt akar alakítani

(London, augusztus 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a szakértő bizottság, amelyet a kormány az egyes szénbányák termelésének megvizsgálására küldött ki, hogy azután aszerint kapjanak állami szubvenciót, még nem fejezte be munkáját, de azért azoknak a bányáknak legnagyobb része, amelyek már régebben beüzemelték az üzemet, ismét megnyitott. A termelés növekedésének hatása máris érezhető az árak csökkenésében, noha egyelőre csak a kivitelre szánt szén lett olcsóbb, mert a belföldi piacon az eladók éppen úgy, mint a fogyasztók, várakozó álláspontra helyezkedtek. Az exportüzletet még nem élénkítette meg a bekövetkezett áresés, aránylag csak kis tételek kerülnek szállításra.

A Földközi-tenger felé irányuló szintén csekély exportban az árcsökkenés fél-fél shillinget tesz ki. Még aránylag legnagyobb a szénkivitel Dél-Amerikába, aminek az a magyarázata, hogy ott erős a nemzetközi verseny. Az angol szén Rio de Janeiróban, Rio de Grandeban és Santosban 1-2 1/2 shillinggel lett olcsóbb s az

— Azok, akik már birtokában vannak az ilyen fényképes igazolványoknak, az utcabeosztások szerinti napokon összes irataikkal együtt megjelennek a bejelentőhivatalban, ahol azok átnézésére után igazolványuk érvényesítve lesz.

ár most körülbelül 15 shilling, holott még néhány nap előtt a Brazília felé behajózott szénért 17 1/2 shillinget kellett fizetni. Az angol szénpiac helyzetéről kiadott hivatalos jelentés hangsúlyozza, hogy a hanyatló armozgalom minden valószínűség szerint tovább fog tartani s mert a külföldön jelentéktelen a kereslet, bizonyára a belföldi piacon is esni fognak az árak.

A bányásztrájk egyébként belpolitikai tekintetben is erősen érezteti hatását és jelentősen meggyengítette a Baldwin-kormány helyzetét.

Lloyd George koncentrációs kabinet alakítására készül, amelyben a liberális és konzervatív pártok vennének részt. A terv azzal kapcsolatban merült fel, hogy a konzervatív pártban egyenletlenségek voltak és észlelhetők Baldwinnak a bányásztrájk ügyében folytatott politikája miatt. Lloyd George már tárgyalásokat is folytat a konzervatív-párt elégedetlen tagjaival.

A községi választások küszöbén

A kormány még nem írta ki a választás terminusát

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A törvényhozás testületei szabadságukat élvezik, a kormány azonban serény munkában van. A közeljövőben kell ugyanis országsszerte megejteni a községi választásokat és jöhet a törvény maga gondoskodik arról, hogy a polgárság igaz akarata a városok képviselőtestületében ne valami tulságos módon jusson kifejezésre, a kormány még külön is igyekszik a törvényt a saját szempontjai szerint érvényesíteni. Mindezekig nem látszik, mintha a kormány számára nagyon sürgős lenne a községi választás. Pedig — és ezt a sajtó már többször hangoztatta — a konszolidációnak igen jelentős és fontos instrumentuma lesz minden város képviselőtestülete. A szabadság, az autonómia, a fejlődés garanciáit kell látni az új törvényben, azonban ki tudja, vajjon a törvény alkalmazásánál az autonómia nem fog-e ismét elsikkadni a városi potentátok érdekei mögött.

Mindenképen különösnek találjuk, hogy a törvény végrehajtása még mindig késlekedik. Az előkészületeket a városok vezetőségei a belügyminiszteri rendelkezések értelmében már meg is kezdték, azonban odáig még nem jutottak, hogy pontos névjegyzéket tudjanak összeállítani, egyszerűen azért, mert a minisztérium maga sem döntött afelől, hogy voltaképpen ki lehet községi választó.

Ma az Uj Kelet munkatársa felkereste Carpinisan Miklós dr. főjegyző polgármesterhelyettesét, aki kijelentette, hogy mindezekig nem kapott utasítást a választások terminusára vonatkozólag.

— A tanács mindazonáltal — mondotta a főjegyző — addig is megtett mindent intézkedést, ami abból áll, hogy összeírták a választók névjegyzékét és pedig az állampolgári lista alapján. Minden huszonegy évet betöltött férfi nevét kiirtuk a községi választók listájára. Eddig ez történt.

— A kormány nem küldött a törvény végrehajtására vonatkozó megkereséseket a városnak?

— Ezideig Bukarestből két rendelet érkezett. Az egyikben a belügyminisztérium kéri a város lakosságának hiteles számadatait, továbbá az állampolgárok számát, a városban működő tisztviselők statisztikáját és pénzügyi vonatkozású kérdésekre kér pontos felvilágosítást. A másik átirat statisztikát kér a huszonegyévet betöltött állampolgárokról.

— Hány tagja lesz Kolozsváron a nagytanácsnak (Consiliul Orasului) és hány tagból fog állani a tanács által választott szűkebb bizottság, amelynek a hatásköre azonos lesz a mai városi tanács hatáskörével.

— A törvény szerint a százezer lakosságot túlhaladó városok ötven tagu nagytanácsot választanak. Ennek kétötödét a kormány nevezi ki,

a többi titkos választás útján választják. A Consiliul Orasului a saját kebeléből egy héttagú szűkebb bizottságot, a Delegatia Permanentă választja. Ez pedig kiegészíti magát három nőtaggal. Ezekből áll majd a város vezetősége. A nagytanács negyedévenként gyűl össze és megválasztja a permanens bizottság elöljáróit.

Arra a kérdésre, hogy a választási listából kiharadt tagok milyen uton módon szerezhettek jogorvoslást, a főjegyző nem tudott felvilágosítást adni, kijelentette, hogy erre vonatkozólag valószínűleg még jönnek rendeletek.

Más forrásból szerzett értesülésünk szerint a városban működő országos pártok erősen készülnek a választásokra. A román pártok közül különösen a nemzeti párt és a liberális párt fejtenek ki erős akcióit. A kisebbségek közül a magyarok, zsidók és szászok választási akciója azonnal megindul, mihelyt a kormány a választás határpapját kiírja. Nem biztos azonban, hogy a választások nagyobb viharokat vernének fel Erdély fővárosában. Valószínűbb, hogy a kisebbségek egymás között, épúgy, mint a románok, paktummal fognak megállapodni a jelölések számárányában és személyeiben.

— Héber önképzőkör Nagyváradon. Néhány hónappal ezelőtt Ráth Efraim héber tanár kezdeményezésére megalakult Nagyváradon az Ivria héber önképzőkör. Az Ivria tagjai főként Mizrahista érzelmi és Palesztinába kivándorolni készülő ifjúságból alakult. Rendszeres héber előadásokat tartanak a Lloyd egyik termében. Az előadások és a társalgások kizárólag héber nyelven történnek. Az önképzőkör körülbelül száz tagból áll. Tagjai napról-napra szaporodnak, bizonyítékul annak, hogy a héber nyelv nem holt nyelv többé és mindig szélesebb és szélesebb rétegekben tért hódít. A hallgatók kitűnő előmenetelről tesznek tanúságot és minden remény megvan arra, hogy a kör tagjaiból perfect hebreisták fognak kikerülni. Héber irodalomról és általános zsidó problémákról minden szombat délután tartanak szabad előadásokat

Fundatia Culturala „Principele Carol”

SZINKÖR-MOZGÓ

Naponként csak két előadás: délután 3 és 5-kor.

Csütörtök, péntek (13-14)

Frank Wedekind gyermektragédiája, a

Tavaszi ébredése

6 felvonásban

Főszereplők: Erich Kayser Titz és Hertha Müller

Kiegészítő műsor: Bent a dutyban. Dorian revue. Utóérhetetlen vigjáték, 2 felvonás.

Legközelebb: A végzetes győzelem, Gloria Swanson.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

5685 Ab 23.
1925. aug. 13.

Morris Rosenfeld: Őszi levelek

Szeretem a szélvészt, szeretem a tengert,
Mert miként a szélvész, nyomorult vagyok
S mint a tengerárja zug az én szívem.

Szeretem a felhőt, szeretem az éjjelt,
Mert miként a felhő sirni úgy tudok
S olyan a világom, mint az éjszaka.

A világ olyan szürke és vénhedt
Oly gyatra, fagyott ez az élet
Oly piszkos a föld fenekig,
Az idő, olyan kusza és röpke,
Az ember oly ostoba, csöppke,
— Hát mit keresek magam itt?

Hosszu az ut, a perc rövid
A nap alásiet
És zug az ár és part sehol
— Hajóm, hajóm sülyed.

Hiába küzdés, szél fűtyöl
S a táncban nincs szünet
Vad s végtelen a tengerár
— Hajóm, hajóm sülyed.

Szállj drága nap, szállj, — nem soká
Megint ragyog tüzed
De én, — vadul dühöng az ár,
— Hajóm, hajóm sülyed.

Ford.: g. j.

— Tatarescu miniszter a Székelyföldről. A „Rapid” távirati iroda jelenti: Tatarescu miniszter a közeljövőben a Székelyföldre érkezik. E látogatásától — politikai körökből szerzett értesülések szerint — olyan kijelentéseket várnak, amelyek alkalmasak lesznek a román-magyar közlekedés útjának egyengetésére. Ugyancsak a forrás szerint Tatarescu miniszter nyilatkozni fog a „Brassói Lapok” nemrégiben lezajlott ügyében is.

— Felhívás a Keren Kajemet-biztosokhoz. A Keren Kajemet Lőjészrakét Erdélyrészi Irodája felkéri az összes Keren Kajemet-biztosokat, hogy a megküldött megrendelési lapot (Roshassana-akcióra) kitöltve és a benne kért címjegyzék mellékelésével sürgősen küldjék be. A címzési munkától kimélik meg magukat, ha a címjegyzéket központi Irodánknak K. K. L. Erdélyrészi Irodája Str. Baron L. Pop. 10., a kellő időben beküldik.

— Románia szabadzónát kap a Földközi-tengerhez. Bukarestből jelentik: Londonból érkezett jelentés szerint a „Financial News” közgazdasági lap azt írja, hogy a görög és jugoszláv kormány között megegyezés jött létre arra vonatkozólag, hogy Szalonikiig szabadzónát építsenek ki. A zóna kiépítésére egy francia konzorcium kapott concessziót. A lap arról is tud, hogy a román kormány is megkeresést intézett Athénbe, hasonló céllal. A görögök ehhez is hozzájárulnak, mert az a céljuk, hogy több ilyen zóna kiépítését engedélyezzék.

— Mizrahi bankett a bécsi mizrahista világkonferencia alkalmából. Hétfőn este szűkebb vezetőségi körben bankettet rendezett a Mizrahi Erdélyrészi központja Nagyváradon. A banketten pohárköszöntőt mondott Berkovics Bernát, a Mizrahi elnöke. Magas szárnyalású és talmudai citatummal fűszerezett beszéd keretén méltatta a Mizrahi világkonferencia napjának a jelentőségét. Beszélt még arról, hogy a Mizrahi szervezet milyen

nagy eredm. munkájában mindig nagy a cionista tömegek mi a palesztin magukat. Felépülni, h ben fog csa építése mur vallásos zsidó való tekint. Mizrahi sé mondtak m dor, Just M nevében b táviratot kü bankett em ban a Hatik

— Az üdvözlőtele Bukarestből mely csak üdvözölte francia titk tukat fejez titkár rom üdvözlésre „Uraim és köszönetet hozzam inté meghatott t vatalos bul des droits veink, hog tetett dem alatt van, tán elege ahogyan az szokta mon ves uraim letünk.”

— A g ték a dél restből jel melyről a esett szó, miniszter melyben k ték vélemé lamok vala föelve a p

— Egy felkelés v tik: A kis latot a tat jesztette a augusztus lott van, a tóztatásban matorit idé per el fog szerint a v orosz és l beszarabiai

— For magánhas Henry For lekedési há 100 repül megkezd a repülőgépe

— Há be júliust lentik: A szerint eb zsidó bevás vándorlók jelentős sz zók is.

— Len szlovák m megesek a nál, hogy a földön, de elhelyezked üldözik ök szóvá teszi kormányt, magatartásá hogy könn dorolt cseh az üldözés intézkedéss alkalmazásá

KÖZGAZDASÁG

Száznyolcvanezer vagon Románia ezévi búzatermése Hatvanzer vagon buza mint főlsleg exportálható

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Többizben közöltünk már részleteket Románia várható gabonaterméséről, amelyek egyöntetűen azt a megállapítást tették, hogy az ezévi gabonatermés nemcsak hogy elégtő, de tengeriben például rekordtermés várható. A földmivélsügyi minisztérium Románia ezévi búzaterméséről már össze is állított egy statisztikát, amely statisztika szerint az ezévi búzatermés meg fogja haladni a 180.000 vagonot. Tekintettel arra, hogy Románia gabonaszükségletét 120.000 vagonból bőségesen lehet

fedezni, már most megállapítható, hogy 60.000 vagon búzát, mint főlsleget, export útján lehet értékesíteni.

Mai jelentés szerint, e hó 20 án minisztertanács lesz, amelyen véglegesen meg fogják állapítani az új gabonarendszert. Szó van arról is, hogy a minisztertanács ezen ülésén ismét tárgyalás alá veszi a gabonaeport illetékét, hogy az export érdekében esetleges redukiókat eszközöljenek. Amennyiben a minisztertanács a jelenlegi exportilletékeken nem változtatna, úgy azok szeptember 1-én életbelépnek.

Gyümölcsöt, cukorkát és péksüteményeket árusító üzletek mentesítve vannak a záróra rendelkezések alól

Sőrraktárak és pékek vasárnap tízóraig szállíthatják hához cikkeiket

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári munkaügyi inspektorátus tegnapi rendeletet adott ki, amelyben a gyümölcs, kenyér és péksüteményeket árusító üzleteket kivonja az általános zárórendelkezések alól. A rendelet értelmében azok az üzletek, amelyekben kizárólag gyümölcsöt és cukorkát vagy kenyeret és péksüteményt árulnak, a mai naptól kezdve nem kötelesek betartani a déli zárórárt, ugyszintén mentesítve vannak az üzletekre vonatkozó esti zárórendelkezések betartása alól is. Fenti üzletek vasárnap délelőtt tíz óráig tarthatnak nyitva. Ugyanez a rendelkezés vonatkozik azokra a piaci vagy mozgósátrakban árusítókra is, ahol kimondottan gyümölcsöt, cukorkát vagy pék-

süteményt árusítanak.

A munkaügyi inspektorátus felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy ha valamely üzletben a fenti cikkeken kívül más cikkek árusítása is történik, a rendes zárórendelkezések alá esnek. Sőrraktárak és pékek vasárnap és ünnepnapon délelőtt tíz óráig szállíthatják hához cikkeiket.

Itt említtük meg, hogy a munkaügyi minisztérium a zárórendelkezések körül felmerült anomáliák megszüntetése érdekében átiratot intézett az összes kereskedelmi és iparkamarákhoz, írják össze azokat a sérelmeket, amelyek a zárórendelkezések kapcsán keletkeztek és tegyenek javaslatot a rendelkezések módosítására.

Folyik a Stinnes-koncern likvidálása. Berlinből jelentik: A Stinnes-koncern likvidálását végző bankkonzorcium az utóbbi napokban nagyobb részvénymenyiséget kedvezően elhelyezett a piacon. A Ribek-bánya papírjait egy nagyobb konzorcium vásárolta meg, melyben a bádeni anilin-gyárak is érdekelve vannak.

Megakadályozzák a teherárak megdézsmálását. Bukarestből jelentik: Az utóbbi időben egyre sürűbben hangzóttak el panaszok aziránt, hogy a kereskedők és vállalatok által teherárúként feladott küldeményeket megdézsmálják úgy, hogy azok csak hiányosan érkeznek rendeltetési helyükre. Emiatt aztán nagyon sokan kártérítési igényel léptek fel a CFR ellen, de a szenvedett kár vajmi ritkán térült meg. A CFR vezérigazgatósága a sok reklamáció hatása alatt, végül vizsgálatot indított annak megállapítására, hogyan történtek a sürűn megisméltődő és országos jelenséggel bíró árudézsmálások. A vizsgálat megállapította, hogy a vasúti tolvajok a teherkocsik sinen járó ajtaját kiemelték a helyéből, de úgy, hogy a plomba rendszerint sértetlen maradt. A vezérigazgatóság most rendeletet adott ki, hogy a kocsiajtó mindkét oldalán plombákat kell alkalmazni, hogy lopás esetén a tett nyomban megállapítható legyen.

A gazdák ingyen utazhatnak a mezőgazdasági kamarai választásokra. Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi minisztérium rendelkezései szerint a választások időtartamára a mezőgazdák teljesen ingyen utazhatnak a vonatokon a szavazási központokba.

Bányamunkákra nem szabad nőket alkalmazni. Bukarestből jelentik: Minisztertanácsi határozat alapján a bányai munkálatoknál nőket alkalmazni tilos. Ugyanilyen határozatot hoztak a 18 éven aluli férfi munkásokra is. A 14-18 éves ifjak csakis segédmunkára használhatók fel bányákban.

TŐZSDE

Augusztus 12-én

A lej: Zürichben 270 00, Párisban 10-05, Budapest 370, Bécsben 368.

Kolozsvár. A kolozsvári pénzpiacra a devizák váratlanul megszilárdultak. Különösen a nyugati értékek iránt mutatkozott élénk kereslet. Az érfolyamok a következők:

Bécs 27-20—27-40, Prága 5-78—5-82, Budapest 360—360, Páris 9-15—9-25, Zürich 37-80—37-00, Newyork 193 00—194-00, London 946—948, Milánó 7-10—7-15.

Zürich. Zárlat: Berlin 122-62, Ámszterdam 207-05, Newyork 515-00, London 2502-25, Páris 2407-50, Milánó 1860-00, Prága 1525-00, Budapest 72-55, Belgrád 922-50, Bukarest 270 00—270 00, Varó 93-50, Bécs 72-55.

Bukarest. Devizák: Páris 9-12, Berlin 46, London 945, Newyork 193 50, Milánó 7-08, Zürich 37-70, Bécs 27-45, Prága 5-75, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 765, német márka 47-00, leva 1-35, török lira 109, font sterling 945, francia frank 9-75, svájci frank 38-50, olasz lira 7-30, drachma 3-20, dinár 365, dollár 195-50, lengyel forint 36-50, osztrák shilling 27-80, magyar korona 27-50, cseh korona 5-85, belga frank —, holland forint —.

Zsák
Ponyva

Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető

Albala Izsó
Timisoara

Piata Traian No 2

Ha művészi kiváló fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit, asztalokat furnizási segéleteiket legelőnyösebben itt szerezhetik be

Valamit sugok magának:
Farmodont a legjobb a fogának.

7

SPORT

A TAC Kolozsváron.

Szombaton és vasárnap a Temesvári Atlétikai Club kétnapos vendégszereplésével friss lendülettel indul meg az őszi futballkampány Kolozsváron. Az egyhónapos szünet alatt az egyesületek felfrissítettek csapataikat, a bajnokság izgalmas finise által feltűzött szenvedélyek is lecsillapodtak és így az új futballesezon nyitánya előreláthatólag új fejezetet nyit Kolozsvár futballsportjában. A vendég temesvári csapat az ország legjobb együttese közé tartozik, honi pályáján különösen verhetetlennek tartják és Romániában talán az egyetlen futballegyüttes volt, amely többszörös bajnokcsapatunkat, a Kinizsit sorozatosan legyőzte. Temesvári tudósítónk jelentése szerint a TAC a következő játékosokkal veszi fel a kolozsvári csapatok ellen a küzdelmet: Ostern, Kossuth kapusok—Kozovics, Onódy, Janovics háttvédek. — Golub, Österling, Hrechuss fedezetek. — Majoros, Kerschek, Holz, Schiller, Krausz, Raffinszky csatárok. Az említett játékosok mindegyike országos viszonylatban is elismert klasziszus játékos, Schiller, Holz, Österling és 2 Golub pedig a nemzeti válogatott csapat többszörös tagjai, akiknek klasziszát Temesvár válogatott csapatának vendégszereplése kapcsán alkalmá volt megismerni a kolozsvári közönségnek. A TAC ellenfelei szombaton a Victoria, vasárnap a Haggibbor csapatai lesznek. Mindkét csapat vasárnap délelőtt tíz óráig hivatalos helyiségében formajavulásáról tett tanúságot és így előreláthatólag rendkívül nívós és élvezetes mérkőzések lesznek a temesváriak első kolozsvári szereplései, amelyek iránt máris hatalmas érdeklődés nyilvánul meg.

A kolozsvári bíróbizottság tisztújító közgyűlése. A kolozsvári bíróbizottság augusztus 13-án, csütörtökön este fél 9 órakor tartja meg tisztújító közgyűlést a Str. Avram Jancu (v. Petőfi-utca) 16. szám alatt lévő hivatalos helyiségében. A tisztújító közgyűlésen fogják a bírák megválasztani a bizottság új elnökét, miután a BT-nek alapszabályai értelmében az elnök megválasztásának joga a kerületi bíróbizottságok közgyűlésének hatáskörébe utaltatott át. A megválasztandó elnök tesz javaslatot a bizottság 4 rendes és 2 póttagjának kinevezésére az országos testület központi bírótanácsának. Értesülésünk szerint Nagy Lajos a kolozsvári bíróbizottság elnöke nem vállalja tovább ezt a funkciót és utóda valószínűleg dr. Meretiu Octavian lesz. A ma este megtartandó tisztújító közgyűlésen szavazati jogukat csak azok a bírák gyakorolhatják, akik az országos testületben és a kolozsvári bizottságban szemben fenálló összes anyagi kötelezettségüknek eleget tettek. Azokat a bírákat, akik ezen kötelezettségeiknek nem tettek eleget, a bírótestület nem veszi fel tagjai sorába, ezek a bírák semmiféle mérkőzést nem vezethetnek és megszűnik az a joguk is, hogy díjtalannul látogathassák a mérkőzéseket. Itt említtük meg, hogy az egyik délutáni napilapban a kolozsvári bírákról és azok minősítési fokáról megjelent kimutatás téves, mert a hivatalos névsor és a minősítésekről szóló kimutatást az országos testület központi tanácsa még nem hozta nyilvánosságra.

Külföldi eredmények:

Konstantinápoly. Slavia Prága—Fener 5:0 (2:0)
Miskolcz. VAC Budapest—MMTE 5:2 (1:1). A budapesti zsidó csapatban ezuttal debütált Kertész II., az MTK volt hírneves csatára. Lébi (2), Braun (2) és Boros a csapat góllövői.
Pozen. Törekvés—Warta 4:0 (2:0).
Belgrád. Slavon—BSK 4:0 (2:0). Slavon—Jugoslavia 0:0.
Prága. Sparta—Victoria Zizkov 3:1 (0:1). Pardubice—Zidenice 3:2 (0:2).

Szerkesztői üzenetek

E. D. Brassó. 1. Nincs. 2. Tanulmányi út nem jogcim a féláru jegyre. 3. Grünfeld Hermann Cluj, Teleki utca.
W. S. Diciosanmartin. Fájdalom, mostanában nem nélkülözhetjük embereinket, mihielyt azonban mód lesz rá, szívesen elküldjük valamelyik munkatársunkat a helyszínére.
S. M. Valeni. Suchen Sie sich in der Gemeinde, oder in einer nahen Stadt einen Advokaten, der Ihre Sache erledigen wird.
K. B. Tarnámare. H. R. Georgiu de jos. Tessék a Palesztinahiatalhoz fordulni. (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.)
Diák, Várad. Forduljon a jeruzsálemi egyetem vezetőségéhez Hebrew University, Jeruzsá-

lem, Palesti fognak kim H. I. L. problémája ön pedig ta I. L. Be ha tudja, ho zsidó történ fordítva. F. F. T gához ford K. E. S nem térhet móduknban Feltalál Wienben J. J. F allein sind Akadém nyelvismere előmenetel Sz. G. ismeretes O. S. B aki finanszi

SZIN

Hegedű Színházba estére tervez forró esteje Hegedűs első című vigját az egyik leg színészszenije tudja megm pesti vigját sult vagy hi jában. A ját volna, de le mert már csigázott vár zat zsufolási gen tombol szereplőiről Színészeinket hogy Heged sokkal győ volt az, aki zott. Jétéka ami ebben a fontosabb, r vált dícsére egyik szerepl nyári félcipő ségekkel, az lehetett voln

Az ötórán kétegyhivül Henniquin játéka volt. döngősen sz ban, sőt mi kel előbb k az előadás hangos egy példátlan s lesz az új i dődtek bel első felében vendégnek.

Hegedűs este a Csiré Hegedűs ör fellépése sz Kovácsy B Machula Tibi neve v Ez a 13 év nek meghó legfinnyásat sajtója az e nek cselloj tart már m vészek egy Ezt a csoda jövő hét ke nek. A mag rült a kis

lem, Palestina. Itt minden kérdésére szívesen fognak kimerítő választ adni.

H. I. Ludosul. Csillagászok és teológusok problémája ez. Engedje őket vitatkozni, azalatt ön pedig tanuljon.

I. L. Becean. Éppen eleget olvashatott róla, ha tudja, hogy nem egyéb, mint Josefus Flavius zsidó történelmi és régiségi könyve, jiddisre lefordítva.

F. F. Tileagd. Tessék a Tarbut igazgatóságához fordulni, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 72.

K. E. Satumare. Februári közlésekre már nem térhetünk vissza. Az illető ur címét nincs módunkban közölni.

Feltaláló, Sighet. A „Techniker Verein“ Wienben mindenre tüzetes felvilágosítást ad.

J. J. Fagaras. Die kirchlichen Behörden allein sind hierzu berechtigt.

Akadémia. Fölléphet, de fogyatékos román nyelvismerte bizony komoly akadálya lesz előmenetelének.

Sz. G. Alba-Julia. Legjobb, ha egy lelkiismeretes ügyvéddel lép ez ügyben érintkezésbe.

O. S. Brasov. Jó ötlet, de nincs vállalkozó aki finanszírozná. Üdv!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Hegedüs Gyula a kolozsvári Magyar Színházban. A legnagyobb magyar színész több estére tervezett kolozsvári vendégszereplésének első forró estéje zajlott le tegnap a Magyar Színházban. Hegedüs első fellépésére Molnár Ferenc az Ördög című vígjátékát választotta, bizonyára azért, mert az egyik legbriliánsabb szerepe. Igaza volt, mert a színészszenijét ebben a darabban a legszembetűnőbbben tudja megmutatni. Ez a technikázó, hamis, hazug pesti vígjáték, valósággal egy darab életté nemelt vagy hipnotizálódott Hegedüs csudálatos hangjában. A játékán, mintha egy kis fáradtság ült volna, de lehet, hogy ezt csak azért éreztük ma, mert már olyan nagyon rég nem láttuk és a fölcsigázott várakozás mindig reakciót szül. A színházat zsufolásig megtöltött közönség, a felvonások végén tombolva ünnepelte a vendéget. Az est többi szereplőiről sajnos, nem mondhatunk semmi jót. Színészeinket láthatóan agyonnyomta az a tudat, hogy Hegedüssel együtt játszanak és a szokottnál sokkal gyengébbek voltak. Egyedül Baróti Böske volt az, aki Hegedüs méltó partnerének mutatkozott. Játéka öntudatos és kifogástalan volt, — de ami ebben a passzív szerepben talán még ennél is fontosabb, ragyogóan szép volt. A rendezés nem vált dicséretére a színház hírnevének. Gondatlan, vidéki rendezés volt ez, szemétbántó hibákkal, az egyik szereplő nehéz téli bundában, a másik fehér nyári félcipőkben és más egyéb ilyen stilszerűtlenségekkel, amelyeket csak némi gondossággal is, el lehetett volna kerülni.

A színházi iroda közleményei

Az ótórái vendég. A tavalyi párisi évadnak két éghivű legesszenciósabb sikerű ujdonság: Henniquin és Weber Ótórái vendég című vígjátéka volt. Tíz hónap óta játszzák ezt az ördögösen szellemes, kacagató új darabot Párisban, sőt mindennap kétszer adják elő a hetekkel előbb kapkodtak el minden jegyet ezekre az előadásokra. Bécs, Budapest és Buzarest is hangos egy pár hónap óta az Ótórái vendég példátlan sikeréről. Ez a telivér párisi bohózat lesz az új idény első premijere. Már megkezdődtek belőle a színházi próbák és a jövő hét első felében megtartják a premijerét az Ótórái vendégnek.

Hegedüs Gyula vendégjátéka. Csütörtökön este a Csirkefogó című ujdonságban folytatja Hegedüs óriási sikerű vendégjátékát. A bucsufellépése szombaton lesz, a mikor az Antónia Kovácsy Béáját fogja játszani.

Machula Tibor hangversenye. A Machula Tibor neve valóságos fogalom a művelt nyugaton. Ez a 13 éves kolozsvári származású csodagyermek meghódította már Bécs, Budapest, Milano legfinnyásabb közönségét. A világvárcsi lapok sajtója az elragadtatás hangján ír a csodagyermek csellojátékáról. Megállapítják, hogy ott tart már ma, a hová a világot járó nagy művészek egy hosszú élt derekán tudtak eljutni. Ezt a csodát alkalma lesz hallani és tapasztalni a jövő hét keddi estjén a kolozsvári közönségnek. A magyar színház igazgatóságának sikerült a kis Machula Tibort egy esti koncertre

megnyerni. A keddi este igazi ünnepe lesz azoknak, a kik komoly zenét szeretnek. Ho'nap közölni fogjuk gazdag, egész estét betöltő programját. A zongorakíséretet Hermán Katica fogja ellátni. A Machula koncertjére kivételesen már pénteken reggeltől lehet elővételi díj nélkül, mérsékelt emelt helyárakkal jegyeket váltani.

Olcso helyáras délutáni előadások. Két délutáni előadás lesz még ezen a héten a Magyar Színházban: szombaton, a mikor a Főpénztáros ur című új francia vígjátékot s vasárnap, amikor Vajda Ernő Délibáb ját adják.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: A csirkefogó (Hegedüs vendégjátékával. S. roza: 293)
 Péntek: Hattyu (Hegedüs és Táray vendégjátékával. Sorozat: 299)
 Szombat d. u. fél 4-kor: A főpénztáros ur (Ujdonság 2-ászer, Mérsékelt helyárakkal, Sorozat 300)
 Szombat este fél 9-kor: Antónia (Hegedüs bucsufellépése. Sorozat 301)
 Vasárnap d. u. fél 4-kor: Délibáb (Mérsékelt helyárakkal. Sorozat 302)
 Vasárnap este fél 9-kor: Asszonyáldozat (Táray fellépésével. Sorozat 303)
 Hétfő: Buzakalász (Táray Ferenc fellépésével (Sorozatszám 304)

Tennisz nadrág,

luster sacco, vászon ruhák

Neumann

szécsényi

Cluj, Piata Unirii No 14.

Hölgyeim! Film kalapujdonságok óriási választékban 350 lei minden formában. Régi filckalapotak 48 óra alatt formál és alakít az

"IDEAL"

kalapszalonn, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-áruházszal szemben).

Olajmalmosok figyelmébe!

Az augusztus 1-én megnyitott aradi árumintavásáron saját pavillonunkban mutatjuk be két évtizedes tapasztalataink alapján készített és a gyakorlatban kiünöen bevált

nővényolajgyártási gépeinket,

melyre az érdeklődőket ezennel van szerencsénk meghívni.

Princz testvérek vasöntöde és gépgyár r.-f. Szatmár.

A kiállításra utazók 75% os vasúti díjkedvezményben részesülnek. — A kiállítás tartama: augusztus 1-től augusztus 15 ig.

Kedvező vételnapok. Julius 10—aug. 10.

nagy tétel

férfi, fiu és gyermekruha

kerül eladásra, rendkívül előnyös áron. Kizárólag az raktár. Nézze meg készletünket! Kifizetődik. — Elsőrendű és középminőség!

1. A legkiválóbb szabás.
2. A legjobb kidolgozás.
3. A legújabb fazonok.
4. A legmegfelelőbb hozzávalók.

Gazdag választék!

Prima Fabrica Ceho-Slovacă Pentru Confectiuni de Haine Barbatost, Strada Berzei 94-96. Bucuresti.

Zsidó irodalom

Giszkalay: Uj profeciák	85
„ A titok	15
„ Támár	70
„ Goldschmidt: Egy zsidósors	140
„ Jönni fog még ..	120
Csirikov: A zsidók (Dráma)	25
Raab: Mayer Litvák unokája	52
Müller: A cionizmus ABC-je	20
Dr. Richtmann: Orthodoxia és cionizmus	30
Dr. Simon: Hova vezet a zsidók utja	35
BEN AMI: Uj Palesztina	100
Schnitzler: Elza kisasszony (Egy zsidóleány története)	132
P. Benoit: A táncosnő (Egy zsidó leány regénye)	132
Lacratelle: Silbermann (Egy zsidófiu története)	80
Zangwill: Az üvegciszoló	55
Schalom Asch: Fiatalok	55
Ujvári: A cédrusfa Aaliaja	30
Bernstein: A cionizmus	55
Herzl: Zsidó állam (Dr. Schönfeld fordítása)	55
Frigyes: A zsidók természetrajza ..	45
Nordau: Dr. Kohn	45
Szabolcsi Lajos: Csillag fia	110
Herzl: Zsidó állam	30
Mendele moicher sf.: Sánta Fiske	80
Sokolov: Uj zsidó	15
Agnon: A meggörbödött kiegyenesedik	35
Biró: A zsidók utja	50
Lichtheim: A zsidó Palesztina	15
Ujvári Péter: Tulsó parton	70
Patai: Héber költők anthológiája ..	650
Neményi: Isten keze	75
Patai: Héber költők (Kis kiadás) ..	30
Kis Arnold: Echod	25

Kaphatók az

Uj Kelet könyvosztályában, utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

on.
 esvári Atlétikai
 friss lendülettel
 Kolozsváron. Az
 leték felfrissítet-
 mas finise által
 od'ak és így az
 atólag új fejezetet
 A vendég temes-
 ittesei közé tar-
 betetlennek tart-
 len futballegyüt-
 kcsapatunkat, a
 esvári tudósítónk
 ezó játékosokkal
 en a küzdelmet:
 on a Onódy, Ja-
 ics, Onódy, Ja-
 g, Hrechuss fede-
 Schiller, Krausz,
 kosok mindegyike
 lasszusú játékos,
 Golub pedig a
 s tagjai, akiknek
 atának vendégsze-
 merni a kolozsvári
 zombaton a Vic-
 ai lesznek. Mind-
 lése során hatal-
 t és így előre-
 tetes mérkőzések
 vári szereplései,
 érdeklődés nyil-
 tisztujtó köz-
 tság augusztus
 kkor tartja meg
 n Jancu (v. Pe-
 alos helyiségében.
 bírák megválasz-
 a BT-nek alap-
 megválasztásának
 gyülésének hatás-
 andó elnök tesz
 2 póttagjának
 központi bíró-
 Nagy Lajos a
 a vállalja tovább
 leg dr. Meretiú
 rtandó tisztujtó
 ak azok a bírák
 testületben és a
 álló összes anyagi
 Azokat a bírókat,
 tettek eleget, a
 i sorába, ezek a
 zethetnek és meg-
 nni látogathassák
 hogy az egyik
 bírákról és azok
 atás téves, mert
 król szóló kimu-
 ati tanácsa még
 rek:
 — Fener 5:0 (2:0)
 IMTE 5:2 (1:1).
 al debütált Ker-
 satára. Lébi (2).
 lövői.
 (2:0).
 (2:0). Slavon—
 kov 3:1 (0:1).
 enetek
 Tanulmányi ut
 Grünfeld Her-
 dalam, mostaná-
 einket, mibelyt
 elküldjük vala-
 zinére.
 ch in der Ge-
 adt einen Adv-
 a wird.
 Georgiu de Jos.
 fordulni. (Cluj,
 eruzsálemi egye-
 versity, Jeruzsá-

APRÓHIRDETESEK

Keresek kölcsönül egy azó 8-... vastagabb beíve 6 lej. Leg...
 Keresek kölcsönül egy azó 8-... vastagabb beíve 6 lej. Leg...
 Keresek kölcsönül egy azó 8-... vastagabb beíve 6 lej. Leg...

A barackosi tisztviselő
 konyha részére keresünk megbízható riasszonyt, aki a vezérést sejt regébe elválna. Ajánlatok: Societatea Anonima Forstiera „Union”, Fabrica Barătes gara Lunca de Mijloc, Jud. Ciuc — benyújtandó. 9651

Kerekek azonnali belépőre női és férfidivatban primér eladót. Fényképes ajánlatokat Salomon Forenecnek, Uioara. 9653

Videki szülőknek!
 Vasuti fővonalon, kitűnő német iskolákkal rendelkező városban, ort. irr. uricseled teljes ellátásra vállal iskoláslányokat (esetleg fiukat). Leggondosabb nevelés biztosítatik. A család per-fekt nőmet, románt besét, lelkéknél szakszerű utmu atás. Cim megtehető Elefant Manonál, Elisabetopol 9649

Egy jó vállalathoz társ **200.000** lei tőkével keresetnek — Nadler, Dorebanti or 18.

Eladó azonnali átvehető és bekötözhető sarokház üzlettel együtt, 2 üzlet-helyiség, 3 szoba, 1 konyha, előszoba, fürdőszoba, istálló, mellékhelyiségek, azonkívül egy szoba és konyha előszobával. Értekezni: Str. Marasesti No 50. (Krizbay-utca)

3 (esetleg 2) fiatallembőr lakást keres, lehetőleg a belvárosban. — Egyiknek reggeli is kell. Cim a kiadóban.

Zsidó fiatallembőr lakást és kosztot kap Egyetem-utca 5, a. 3.

Kerekek idősebb uri nőt házvezetőnek. Ajánlatok Neuman Bernat címére, Fagaras 9640

Nyomdák! Könyvkötészetek!
Fűződrótot minden számban és mennyiségben szállít gyári áron a Tip. **Fraternitas** Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlattal szívesen szolgálunk. Nagyobb tételre viléke is utazunk.

Elegánsan berendezett butorozott szoba, kóser kosztal kiadó két fiatalembernek, Főter közelében. Cim a kiadóban.

Különtejáratu **butorozott szobát keres** zsidó fiatallembőr szeptember 1-re, fürdőszoba használatla, egy- vagy két-személyest. Megkeresések „Centrumban” jeiliére a kiadóhivatalba kéretnek.

Uj haboskóris háló és szalonberendezés: eladó Berthelot-(Órvös)-u. 26.

Nyomdák!
 Prima bécsi **hengergoranyag** és pótaanyag, kilója 160 lej.

Kapható a „Fraternitas” nyomdában, Cluj, str. Baron L. Pop No 10.

Eladó egy Itala gyártmányu 18/4 HP automobill. Cim a kiadóban.

Naponta friss bivalyfej kapható, hához szállítva is. So-waitané, Rudolf-ut 86.

Concurs

Sofort zu besetzen die Stelle eines Religionslehrers der zugleich tüchtigem Vorbeter u. שו"ט יודים ist. Bewerber wollen Zeugnisse, angabte Alter, Familienzahl an Vorstand der Gemeinde Fagaras einsenden. G.h.it nach überreikommen.

Alkalmi vétel. Medgyesi gyárvárosban, bortermő vidéken, 6 waggon 8-26 Hectos használt hordó, pincében sürgösen olesón eladó. Borüzletnek kiválóan alkalmas. Ügyaökök díjaztatva. Cim a kiadóban.

Nagyvárdom teljes ellátásra fogad, középiskolát végző, jobb házból való két-három hisleányt intelligens izraelita uricseled zongorahasználattal és gondos felügyelettel, esetleg oktatással, a város központjában. Cim Berger Antainé, Oradeamare, str. Go. d. 42. I.

Cultusvorstand

Aki osuz, köszvény, reuma, sebészeti idegzsába és **női bajokból kigyógyulni óhajt**, rendeljen a biharmenyeyi margittai Bernát-féle iszapfürdőből **Iszapot** 5-10-25 kilós ládákbau, kiló ként 15 lejért franco. 50% előre, 50% utánvét mellett fizetendő. Használati ut sitás ingyen.

Kérjen mindentit

Pierre
borotva-pengét.

A legjobb fémkereték, a legelőkeltebb gyártmány. Garantált minőség. 1800

A nagy hőség, erős napsütés káros behatással vannak a nők gyöngéd, hamvas arcbőrére.

Kaiser Borax-szal való gyakori lemosások megóvják a bőrt ezen behatásoktól.

Ezért vegyen ön is még ma eredeti **Kaiser Borax**-ot a piros skatulyában.

Átköltözöm

Cal. Reg. Ferd. 6 alá!

Kényszereladás a következő árakon:

12 személyes, 75 darabból álló eredeti szerviz	Lei 3280
6 " 26 " "	Lei 1238
12 " kávé	Lei 760
12 " teás	Lei 760
12 " feketés, tálcával	Lei 760
6 darab hamutartó	Lei 120

12 személyes metszett pohárkészlet	Lei 690.	Metszett szőlőmosó	Lei 35.
Metszett kompót-tál	Lei 40	Prima szines teás készlet	Lei 420
Metszett hamutartó	Lei 15	Louise vizes pohár	Lei 12
		Louise boros pohár	Lei 10
		Prima szines teás csésze	Lei 25

Vendéglősök és kávések figyelmébe!

Az összes raktáron levő hitelesített üvegarukat gyári áron alul árusítom.

0.3 literes salon stutzni Lei 18— Modern gyertyakáros csillárok és asztali lámpák, ezüst evőeszközök, francia és belga üvegekészletek nagy választékban.

0.2 " " Lei 15—
 Salon cognacos pohárka Lei 8.50
 Metszett vizes pohár .. Lei 5.50
 Metszett boros pohár .. Lei 4.50
 1 literes boros palack .. Lei 27—
 1/2 literes boros palack Lei 21—
 1/2 " " " Lei 14—
 Üveg sótartó Lei 6—
 Kávé pohár, dupla erős Lei 14—
 Asztali tükrök 8-40 leiig.

Befőttes üvegek!

Átköltözésem előtt szerezz be üveg- és porcellánszükségletét!

FISCHER Cluj

Szerkesztőség hivatal és ny...
 Kolozsvár, S...
 telefon: Szerke...
 kiadóhivatal...
 26. N. Sz. —
 Kéziratok kizár...
 Kéziratok...
 adunk vissz...

1925 augusztus

A szára

Nincsen olya mába ne lépne ményre fagyott revrége fel ne o Hosszu esztendő indult el lelkeke uj világosság, sz szivek dobbanása szerte a világba zsidók ősi földje reményiségével v és az áldozatkész robbanó, országé

A szélvésznel sabbau száguldó szágba, ahol csak megremegtette a határról torpant resse vált monda jának leszáradt á lakik. A magyar áldozatkész zsidó rozni az országép tatlan dermesztő amelytől elfelejtet előtti édes-bu e hosszú tél, amely vasz és Cion perz lepattantották a j megdermedt szivé

A táviró hozz tranzingenstül anti egykori igazságü tett amelleit, hog szívbeli ügye a gyen bár akármil Vázsonyi Vilmos, dékok választottal most deresedő fej Szentföldre, mint igyekezne. O mag dönak sebesebben ha az ősi föld ujja új kulturvirágzásá éledt héber nyelv

Im így beszél zsidókhöz és a ma val anyagi áldozat dóságukat elfelejt zsidókat.

Vázsonyi Vilmo sága nem elszigete Ugyanakkor, amik hitvallást tett az o zsidó templomok é nyiltak az ősi föld Kajemet perselyek vérkeringésének ké ren Kajemet és a kölcsi súlyával vég tette az egész ma már talán a legköz a maga országmeg magyar zsidóság is

Magyarországról a zsidók uj utjáról. rekben semmi cs hogy a magyar zsid tartott. A többi z volkelettől a legme régen a Palesztina- azok a zsidó szivek tartották maguktól latát. A nyugati na akiknek lelkében a romboló munkát vé